

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mgr. Ing. M. O.**, zastúpeného **L.**, proti žalovanému **R. B., o zaplatenie 244,25 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp.zn. 9 Ro 101/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 30. novembra 2009 sp.zn. 4 Co 290/2009 a uzneseniu Okresného súdu Prievidza z 12. augusta 2009 č.k. 9 Ro 101/2009-19, takto

r o z h o d o l :

z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 30. novembra 2009 sp.zn. 4 Co 290/2009 a uznesenie Okresného súdu Prievidza z 12. augusta 2009 č.k. 9 Ro 101/2009-19, a vec vracia Okresnému súdu Prievidza na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza uznesením z 12. augusta 2009 č.k. 9 Ro 101/2009-19 vydaným vyšším súdnym úradníkom uložil žalobcovi, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia zaplatil 6,50 € súdny poplatok za vyhotovenie fotokópií podľa pol. č. 20a sadzobníka súdnych poplatkov s príslušenstvom.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobcu po tom, ako odvolaniu nevyhovel zákonný sudca, uznesením z 30. novembra 2009 sp.zn. 4 Co 290/2009 uznesenie prvostupňového súdu ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenie § 1 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom a účinnom znení. Dospel k záveru, že podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov sa vyberá poplatok za vyhotovenie rovnopisu podaní a ich príloh, ktoré vytvoria súdny spis a rovnopisu podaní a ich príloh doručovaných účastníkom, ak bolo podanie urobené elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým

podpisom podľa osobitného zákona za každú stranu 0,06 €, najmenej však 6,50 € za podanie, ktoré je návrhom na začatie konania s prílohami. V zmysle § 4 ods. 2 písm. m/ zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení je správca konkurznej podstaty priamo oslobodený od súdneho poplatku. Jedná sa o oslobodenie od súdneho poplatku za konanie o návrhu a v zmysle § 4 ods. 3 citovaného zákona aj za konanie o odvolaní, dovolaní, obnove konania a výkone rozhodnutia alebo exekúcií. Osobné zákonné oslobodenie od súdnych poplatkov sa však nevzťahuje na náklady spojené s úkonmi súdu, ktoré sú spoplatnené podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho, ako aj prvostupňového súdu, podal na základe podnetu žalobcu s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Poukázal na ustanovenie § 1 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, v zmysle ktorého sa súdne poplatky (ďalej len „poplatky“) vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov poplatníkom je navrhovateľ poplatného úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu. V tejto súvislosti dal do pozornosti súdu ustanovenie § 4 ods. 2 písm. m/ zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, podľa ktorého je od poplatku oslobodený správca podľa osobitného predpisu. Nesúhlasil s právnym názorom súdov, že osobné oslobodenie od súdnych poplatkov sa nevzťahuje na náklady spojené s úkonmi súdu, ktoré sú spoplatnené podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov z dôvodu, že odporuje účelu a duchu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom a účinnom znení. S poukazom na ustanovenie § 1 ods.1 uvedeného zákona je spoplatneným úkonom aj každý úkon uvedený v časti II. Sadzobníka – poplatky za úkony súdov. Zákon nerozlišuje súdne poplatky samé o sebe a poplatky uhrádzajúce náklady spojené s úkonmi súdu, ktoré by sa mali odlišovať od súdnych poplatkov ako takých. Takéto rozdelenie súdnych poplatkov, ktorým vo svojom rozhodnutí dôvodí odvolací súd, nemá podľa mimoriadneho dovolateľa oporu v zákone, pretože tento výslovne delí poplatky na súdne poplatky a na poplatok za výpis z registra trestov. Sadzobník súdnych poplatkov jednotlivé položky súdnych

poplatkov rozdeľuje do dvoch častí : 1/ poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní (súdne poplatky za konanie), 2/ poplatky za úkony súdu. Aj z tohto členenia Sadzobníka súdnych poplatkov vyplýva účel a cieľ zákonodarcu upravený v § 1 ods. 1 zákona definujúci predmet súdnych poplatkov. Preto nie je možné súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého : „správca je osobne oslobodený od platenia súdneho poplatku. Jedná sa o oslobodenie od súdneho poplatku za konanie o návrhu, konanie o odvolaní, dovolaní, obnove konania.“ Tomuto právnomu názoru nesvedčí ani právna úprava § 4 ods. 4 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Podľa gramatického výkladu tohto ustanovenia zákona je nutné dospieť k záveru, že zákon upresňuje rozsah oslobodenia od spoplatnenia úkonov vykonávaných v oslobodených konaniach (§ 4 ods. 1) alebo oslobodených osobách (§ 4 ods. 2) aj na ďalšie štádiá konania. Mimoriadny dovolateľ preto tvrdil, že v prípade oslobodenia od poplatkovej povinnosti sa neplatí súdny poplatok za žiaden procesný úkon. Je nepochybné, že žalobca bol ako správca konkurznej podstaty podľa § 4 ods. 2 zákona oslobodený od súdneho poplatku a ako taký bol oslobodený od akéhokoľvek poplatku upraveného v § 1 ods. 1 zákona.

Žalobca a žalovaný sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie bolo podané dôvodne.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám

uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Na výskyt procesných väd konania vymenovaných v § 237 O.s.p. a tiež tzv. iných procesných väd konania majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihliada najvyšší súd nielen v konaní o dovolaní (vid' § 242 ods. 1 O.s.p.), ale aj v konaní o mimoriadnom dovolaní (vid' § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené.

Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Žiadna takáto vada konania nebola dovolacím súdom zistená a mimoriadnym dovolateľom ani namietaná.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Medzi také vady patrí skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Za vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je potrebné považovať prípad, kedy zistenie skutkového stavu veci je v rozpore s § 120 ods. 1 vetou treťou O.s.p.; ak súdom neboli vôbec zisťované rozhodné (právne relevantné) skutočnosti potrebné pre správne posúdenie veci a to i v prípade, ak ich účastníci nenamietali (netvrдили), avšak súd bol povinný sa nimi zaoberať z úradnej povinnosti (ex officio). K výskytu tzv. inej vady konania v prejednávanej veci nedošlo.

K námietke v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. O takýto prípad v danej veci ide.

Zo spisu je zrejmé, že žalobca sa ako správca (podľa zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov) úpadcu K., v tomto konaní domáha voči žalovanému zaplataenia sumy 244,25 € s príslušenstvom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že podstata práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s článkom 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.

Účel mimoriadneho dovolania spočíva v odstránení nezákonnosti, ktorej sa dopustil súd (súdy) v konaní podľa Občianskeho súdneho poriadku, pričom toto odstránenie nezákonnosti vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. Tento účel mimoriadneho dovolania je v súlade s účelom občianskeho súdneho konania vyjadreného v § 1 O.s.p. Súčasne tento účel sleduje ochranu účastníka pred dôsledkami nespravodlivého procesu, konania, ktoré trpí základnými procesnými pochybeniami a postupmi súdov znamenajúcimi až porušenie práva na súdnu ochranu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje predovšetkým na to, že v zmysle § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom a účinnom znení, je od poplatku oslobodený správca podľa osobitného predpisu.

Vyššie citované ustanovenie § 4 ods. 2 písm. m/ zákona o súdnych poplatkoch priznáva žalobcovi ako správcovi podľa osobitného predpisu, t.j. zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, osobné oslobodenie od súdnych poplatkov. Z toho vyplýva, že pokiaľ požíva účastník súdneho konania status správcu ustanoveného do funkcie podľa zákona č. 7/2005 Z.z. nie je toto zákonné oslobodenie zákonom nijako vecne obmedzené. Ak by malo byť toto oslobodenie správcu nejako vecne obmedzené, vyjadril by to zákonodarca obdobne ako pri oslobodení obcí a vyšších územných celkov od súdnych poplatkov v § 4 ods. 2 písm. b/ zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého sú od poplatku oslobodené obce a vyššie územné celky v konaní vo veciach verejného a spoločensky prospešného záujmu.

Ústavne súladný výklad zákonov (podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) predstavuje neoddeliteľnú súčasť rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (obdobne napr. I. ÚS 24/2000).

Základné právo na súdnu ochranu zohráva v demokratickej spoločnosti natoľko závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2010 sp. zn. 5 Cdo 171/2009).

Z uvedeného vyplýva, že sudy oboch stupňov nerešpektovali osobné oslobodenie žalobcu od platenia súdnych poplatkov a predmetné ustanovenie zákona o súdnych poplatkoch takto zužujúco vykladali. V tomto prípade je podstatné to, že žalobcom je správca podľa zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii.

So zreteľom na zistenie, že rozhodnutie okresného i krajského súdu nespočívajú na správnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Prievidza na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s §243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. augusta 2011

JUDr. Vladimír Magura, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Dagmar Falbová